

สรุปประเด็นให้สัมภาษณ์ของ
พลเอกอัฐพร เจริญพานิช กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ในรายการจุดเปลี่ยนประเทศไทย เรื่อง “หน้าที่ของปวงชนชาวไทยและหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญใหม่”
ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง NBT)
วันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙

ความคืบหน้าการร่างรัฐธรรมนูญ ภายหลังจากที่ได้รับฟังและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนจากทุกภาคส่วนทั้งภาคประชาชนและประชาสังคม นักวิชาการ คณะรัฐมนตรีฯ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้นำความคิดเห็นต่างๆ เหล่านี้มาพิจารณาทบทวนและปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขณะนี้มีบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญจำนวนทั้งสิ้น ๒๘๑ มาตรา เพิ่มขึ้นจากเดิม ๑๑ มาตรา ซึ่งส่วนใหญ่จะเพิ่มเติมในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ขออธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญในหมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทยและหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ดังนี้

หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย เป็นการบัญญัติหน้าที่สำคัญของประชาชนทุกคนที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น พกษัตริย์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และหน้าที่ในการป้องกันประเทศ เป็นต้น โดยในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ อีก ๒ ประการ คือ ๑) ให้เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทยประสบปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเกิดความวุ่นวายและความแตกแยก และ ๒) ไม่รวมมือหรือไม่สนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ เพราะการทุจริตประพฤติมิชอบเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ เดิมไม่เคยบัญญัติหมวดนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าควรกำหนดเรื่องที่มีหน้าที่ต้องทำไว้ให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ มิใช่เป็นเพียงแนวนโยบายที่รัฐจะพึงทำเท่านั้น หน้าที่ของรัฐดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑. หน้าที่พื้นฐาน คือรัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และรัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๒. หน้าที่ของรัฐในการทำให้สิทธิต่างๆ ของประชาชนเป็นสิ่งที่จับต้องได้ ไม่ใช่เขียนให้เป็นสิทธิของประชาชนลอย ๆ เหมือนที่ผ่านมา เช่น สิทธิด้านการศึกษาโดยกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เนื่องจากผลการวิจัยของนักวิชาการด้านการศึกษาพบว่า เด็กเล็กจะเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพควรได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนเพื่อสร้างพื้นฐานและการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต หลังจากนั้น รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้อัตโนมัติ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าว รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตนด้วย

สำหรับประเด็นปัญหาที่ว่า หากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้แล้วแต่รัฐเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามหน้าที่ ไม่ออกกฎหมายรองรับตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองสิทธิเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนไว้ในร่างรัฐธรรมนูญว่า “มาตรา ๔๖/๒²³ สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ”

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้ เชื่อว่าประชาชนจะมั่นใจในสิทธิเสรีภาพของตนมากขึ้น ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติเนื้อหาสาระสำคัญและรายละเอียดที่ขาดตกบกพร่องในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เชื่อว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะทำให้ประชาชนคนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่งความคืบหน้าในการแก้ไขปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ดำเนินไปร้อยละ ๖๐ แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนในสี่หมวดสุดท้าย

อนึ่ง เพื่อให้บทบัญญัติในหมวดหน้าที่ของรัฐมีผลบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเพิ่มเติมในร่างรัฐธรรมนูญว่า “มาตรา ๔๖/๑²² การใดที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ ถ้าการนั้นเป็นการทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

โดย ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการ
ประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน
ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ